

KUTSESTANDARD

Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Sõidukite kere- ja värvitööde kutsealal on autoplekksepp-komplekteerija, autokeretehniku, automaalri ning sõidukite kere- ja värvitööde meistri kutsed. Autoplekksepp-komplekteerija tegeleb peamiselt komplekteerimise ja sõidukite mittestrukturaalsete kereosade remondiga. Autokeretehnik tegeleb lisaks mittestrukturaalsete kereosade remondile ka sõidukite struktuuralsete kereosade remondiga. Automaaler tegeleb sõiduki osade värvimisega ette valmistamisega, värvkatte remondi ja värvimisega. Sõidukite kere- ja värvitööde meister korraldab ja kontrollib osakonna tööd, juhendab töötajaid, suhtleb klientidega.</p> <p>Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4 töö sisu on sõiduki kere ja sisustuse osandamine ning koostamine, keevitustööde tegemine, pindõgvendustööd ja keredetailide ühendamine, klaasitööde tegemine ja plastdetailide töötlemine.</p> <p>4. taseme autoplekksepp-komplekteerija töö eeldab tehniliste jooniste ja skeemide lugemise oskust ning juhendmaterjalide kasutamist. Ta töötab iseseisvalt, kasutades vajadusel etteantud juhendit. Ta kannab töövõtjana vastutust nii kvaliteedikontrolli, tööohutuse kui ka remondi tagajärjel tekkinud liiklusohtlike olukordade eest põhjendatud juhtumitel.</p> <p>Autoplekksepp-komplekteerija võib töötada nii ükski kui ka meeskonnas, tema töö eeldab suhtlemist kaastöötajatega.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamiseks</p> <p>A.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine</p> <p>A.2.3 Elektriseadiste ning mugavussüsteemide vahetamine ja seadistamine</p> <p>A.2.4 Keevitustööde tegemine</p> <p>A.2.5 Pindõgvendustööd ja lehtmetailide töötlemine</p> <p>A.2.6 Mittestruktuursete keredetailide ühendamine</p> <p>A.2.7 Klaasitööde tegemine</p> <p>A.2.8 Plastdetailide töötlemine</p>
A.3 Töö keskkond ja eripära
<p>Autoplekksepp-komplekteerija tööaeg on fikseeritud päevatöö, vajaduse korral vahetustega töö. Võib esineda töötamist puhkepäevadel, riiklike pühade ajal ja öösiti.</p> <p>Autoplekksepp-komplekteerija töö on vahelduvate tööülesannetega. Töötatakse enamasti siseruumis, kuid võib esineda ka töötamist välitingimustes.</p> <p>Võib ette tulla töötamist suurenenud ohu olukorras.</p> <p>Autoplekksepp-komplekteerija töötab üldiselt seistes, kuid sageli ka ergonoomiliselt rasketes tingimustes.</p> <p>Võimalik on kokkupuude tervistkahjustavate ainetega (mootorikütused, määrdeained ja tehnilised vedelikud, happed, heitgaasid jmt). Esineb müra, tolmu ning niiskust.</p>
A.4 Töövahendid
<p>Autoplekksepp-komplekteerija kasutab vastavaid käsi-, elektrilisi, hüdraulilisi ja pneumaatilisi tööriistu ning töökoja- ja autoplekksepa seadmeid.</p>

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Kutse eeldab head tervist ning täpsust, püsivust, rahulikkust, pingetaluvust, vastutustunnet ja loovat mõtlemist.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Autoplekksepp-komplekteerijal on erialane kutseharidus või töökohal õppides omandatud kutseoskused.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Autoplekksepp-komplekteerija, autoplekksepp, komplekteerija.
A.8 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Sõidukite transpordiks peab omama vastava kategooria juhiluba (liiklusseadus).

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.8 ja B.2.9 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamiseks	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Hindab sõiduki osade puhastamise vajadust lähtuvalt sõiduki seisukorrast ja remondivajadusest. 2. Puhastab sõiduki osi säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks õiget tehnoloogiat (töövahendid, materjalid, töövõtted) vastavalt sõiduki ja puhastusvahendite tootja etteantud juhiste.	
3. Vastavalt töökorraldusele valmistab ette töökoha ja planeerib tööetapid (valib vajalikud tööriistad), hoiab töö käigus korda ja töö lõppedes korrastab oma töökoha ning paigutab töövahendid (sh eritööriistad) ettenähtud kohale. 4. Hooldab sõiduki sise- ja välispindasid vastavalt sõiduki ja hooldusvahendite tootja etteantud juhiste.	
B.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Teostab tööd vastavalt etteantud remondijuhisele. 2. Avab keermesliite ja hindab selle kasutuskõlblikkuse vastavust juhisele; vajaduse korral taastab vigastatud keermesliited vastavalt tehnoloogiale; pingutab ja lukustab (fikseerib) keermesliiteid õige tehnoloogiaga; valib eriolukorras poldi/mutri tugevuse vastavalt kinnituse iseloomule ja keermes parameetritele. 3. Valib sobiva puuri sõltuvalt materjalist; puurib erinevatesse materjalidesse avasid, kasutades selleks sobivat tehnoloogiat. 4. Valib sobiva keermestamistehnoloogia sõltuvalt materjalist; keermestab erinevaid materjale vastavalt etteantud tehnoloogiale. 5. Avab lukustusrõngad ja hindab nende kasutuskõlblikkust vastavust juhisele; paigaldab ja fikseerib/pingutab (vajadusel asendab) lukustusrõngad ning kinnitusklambrid sobiva tehnoloogiaga vastavalt remondijuhendile ja tööohutusnõuetele. 6. Avab tüüblid ja hindab nende kasutuskõlblikkuse vastavust juhisele; vajaduse korral asendab vigastatud tüüblid; fikseerib tüüblid sobiva tehnoloogiaga. 7. Markeerib, komplekteerib, pakendab ja hoiustab või ladustab osasid vastavalt remondijuhisele ning ettevõttes kehtivale korrale. 8. Avab, suleb ja fikseerib pistmikke, lähtudes remondijuhendist; juhendi puudumisel lähtub pistmiku ehitusest; vajaduse korral loob elektriühendusi (koostab kiirliiteid, joodab ja isoleerib), lähtudes elektriskeemist ja pistmiku asukohast sõidukil. 9. Isoleerib kaableid ja kaablimpe ning kinnitab need sõiduki osadele tootja nõuetele vastavalt.	

<p>10. Koostab, tasakaalustab ja vahetab rattaid vastavalt tootja kasutusjuhendi nõuetele, kasutades selleks sobivaid seadmeid; hindab ja põhjendab rehvide valikut ja seisukorda.</p> <p>11. Hindab rattasuunangu vigadest või avariist tingitud rehvi kulumist ja kahjustusi, lähtudes kehtivatest tehnonõuetest.</p>	
B.2.3 Elektriseadiste ning mugavussüsteemide vahetamine ja seadistamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Hindab sõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide elektriahelate seisundit vastavalt remondijuhisele.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1) elektrotehnika alused.</p>	
B.2.4 Keevitustööde tegemine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Kontrollib keevitusseadmete töökorras olekut ja katab keevitustöid ümbritsevad sädeme- ja tuleohtlikud pinnad enne töö alustamist vastavalt ettevõtte sisekorraeskirjale ja ohutusnõuetele.</p> <p>2. Puhastab keevitatavad pinnad tuleohtlikest või kvaliteetset keevitust segavatest pinnakatetest mehaaniliselt või keemiliselt vastavalt tehnoloogilistele nõuetele; kontrollib keevitatavate detailide ülekatte või servade vahemiku vastavust remondijuhendis toodud juhistele.</p> <p>3. Valib õige keevitusviisi vastavalt remondijuhisele.</p> <p>4. Häälestab ja kasutab Mig/Mag- ja punktkeevitust, spotter'it, plasmalõikurit ja induktsioonkuumutit ning jälgib keevitusseadmete korrasolekut ja hooldab keevitusseadmeid igapäevaselt vastavalt seadme hooldusjuhendile.</p> <p>5. Keevitab Mig/Mag-keevitusega ja teeb punktkeevitustöid vastavalt remondijuhisele; hindab keevisõmbluste kvaliteeti vastavalt keevisõmblusele kehtestatud kvaliteedinõuetele ning parandab avastatud vead.</p> <p>6. Teostab Mig-jootmist vastavalt remondijuhisele; hindab selle kvaliteeti vastavalt Mig-jootmisele esitatavatele nõuetele ning parandab avastatud vead.</p> <p>7. Häälestab ja kasutab induktsioonkuumutit, järgides selle ohutu kasutamise töövõtteid; jälgib induktsioonkuumuti korrasolekut ja hooldab seda vastavalt seadme hooldusjuhendile.</p> <p>8. Hindab keevise järeltöötamise vajadust sõltuvalt keevituskoha edasisest viimistlusvajadusest ja keevise liigist; järeltöötleb keevisõmbluse, valides meetodi ja tööriistad vastavalt viimistletava pinna suurusele ja töödeldavale materjalile, säilitades keevisõmbluse nõutava tugevuse ja vajaliku pinnakvaliteedi järgnevaks tööetapiks.</p>	
<p>Teadmised:</p> <p>1. tuletööde nõuded;</p> <p>2. keevitustööde tehnoloogia.</p>	
B.2.5 Pindõgvendustööd ja lehtmetailide töötlemine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. Hindab mittestrukturaalsete kerepaneelide vigastusi ja valib remondimeetodi vastavalt vigastuste laadile ja tehnoloogilistele nõudmistele.</p> <p>2. Valib remonditööks sobiva lehtmetaili, lähtudes asendatavast materjalist, selle omadustest ja kasutusotstarbest; kasutab lehtmetaili lõikamiseks, valtsimiseks ning painutamiseks erinevaid seadmeid, vahendeid ja meetodeid vastavalt remondi iseloomule; kasutab teras- ja lehtmetaili venitamiseks ja kahandamiseks erinevaid kuum- ja külmtöötamise vahendeid ja meetodeid vastavalt vigastuse asukohale ja iseloomule.</p> <p>3. Kasutab lehtterasest pindade õgvendamiseks erinevaid tööriistu, vahendeid ja meetodeid pinna kuju taastamisel vigastuseelsesel seisukorral, lähtudes lehtmetaili tüübist ja paksusest, detaili kujust ning vigastuse suurusest ja iseloomust; kasutab vigastuste eemaldamiseks valikut plekksepa õgvendusvasaraid ja -alaseid, puit- ja plastvasaraid ning erivahendeid vastavalt töödeldavale materjalile ning töö iseloomule; kasutab veninud alade kahandamiseks kuumutus-/ kahandusmeetodit, valides tööks sobiva seadme (induktsioonkuumuti, gaasikeevitus/ põleti, söepulk/vaskelektrood) vastavalt töödeldavale materjalile ning töö iseloomule.</p> <p>4. Hindab korrosioonikahjustuste suurust ja iseloomu ning vastavalt nendele valib sobivad töövahendid ja remondimeetodid; valmistab remonditavad pinnad ette, eemaldades korrosioonikahjustused mehaaniliselt või keemiliselt; läbiva korrosioonikahjustuse korral eemaldab kahjustatud ala mehaaniliselt ja asendab uuega, kasutades erinevaid tehnoloogiaid.</p> <p>5. Kasutab sõiduki kerepleki õgvendamiseks raskesti ligipääsetavates kohtades spotter'it, kasutades tõmbeotsikuid koos liugvasaraga, lähtudes alusmetallist, detaili geomeetriast ja vigastuse suurusest /iseloomust; spotter'i kasutamisel kaitseb kõrvalolevad värvi- ja klaasipinnad töö käigus tekkida võivate sädemete eest; kasutab sõiduki kere kosmeetiliste vigastuste remondil liimtõmmitst, püüdes mitte vigastada värvi pinda.</p>	

6. Valib sobiva meetodi ja seadme/vahendi avade tegemiseks lehtmetsa, lähtudes materjali paksusest, tugevusest ja tehtava ava kujust ning suurusest; kasutab vajalike avade tegemiseks sobivat seadet (nt trellpuur, puurmasin, perforaator, plasmalõikur, tikksaag).

Teadmised:

- 1) lehtmetsade töötlemise tehnoloogia;
- 2) alusteadmised metallide korrosioonist.

B.2.6 Keredetailide ühendamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Planeerib tööetapid, valib sobiva liitmismeetodi, vajalikud tööriistad, seadmed ja materjalid vastavalt töökorraldusele, arvestades remondijuhist ja tööohutusnõudeid.
2. Valmistab liidetavad pinnad ette vastavalt liitmismeetodile, kasutades selleks vajaminevaid tööriistu ja materjale vastavalt tehnoloogilisele juhendile.
3. Sobitab ettevalmistatud terasplekist keredetailid, välja arvatud struktuuriosad, ning ühendab need vastavalt valitud tehnoloogiale ja/või meetodile.
4. Töötleb keredetailide liiteid hermeetilisuse, korrosioonikindluse ja originaalilähedase välimuse saavutamiseks, lähtudes remondijuhisest.
5. Valmistab pinnad ette, kannab keretina peale ning viimistleb pinna vastavalt keretina töötlemise juhendile, järgides keretina töötlemise ohutusnõudeid.
6. Taastab kerekonstruktsiooni mürasummutuse vastavalt tehase remondijuhendile.

Teadmised:

- 1) tuletööde nõuded.

B.2.7 Klaasitööde tegemine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Tuvastab visuaalselt mitteliimitud klaasi vigastuse ning selgitab välja vahetusvajaduse.
2. Planeerib tööetapid vastavalt töö mahule ja autovalmistaja remondijuhisele ning valmistab sõiduki ette klaasivahetuseks või remondiks.
3. Eemaldab mitteliimitud klaasi vastavalt etteantud remondimeetodile ja arvestades klaasile kinnitatud lisaseadmeid.
4. Transpordib ja käsitleb töökohal klaase, järgides ohutusnõudeid.

Teadmised:

- 1) tuletööde nõuded;
- 2) jootmise, neetmise ja liimimise tehnoloogia.

B.2.8 Plastdetailide töötlemine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Teeb markeeringu järgi kindlaks plasti liigi ja detailide remonditavuse tulenevalt auto valmistaja juhendist ning valib vastavalt sellele remondi tehnoloogia.
2. Järgib ohutusnõudeid plastide remontimisel, pöörates tähelepanu tuleohutus- ja keskkonnanõuetele ning kasutades vajalikke isikukaitsevahendeid.
3. Remondib plastdetailid, kasutades vastavalt vajadusele töömeetoditena õgvendamist, liimimist ja/või keevitamist, järgides remonditavale detailile sobivat tehnoloogiat ja kvaliteedinõudeid.
4. Ladustab utiliseeritava plasti vastavalt ettevõtte sisekorraeeskirjale ettenähtud kohta.

Teadmised

- 1) plastide liigid;
- 2) plastide remondi põhialused.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.9 Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. järgib ettevõttes kehtivaid suhtlusstandardeid; suhtleb kaastöötajate ja klientidega sõbralikult ja korrektset ning lahendab rahulikult ja konstruktiivselt konfliktseid olukordi; vajaduse korral kirjeldab koos meistriga klientidele arusaadavalt remondiprotsessi ja annab selle kohta kompetentseid selgitusi;

2. keskkonnareostuse ennetamiseks kogub kõik remondi käigus eemaldatavad ja/või lekkivad õlid, määrdeained, tehnilised vedelikud ja gaasid vastavasse anumasse, järgides nende käitlemise nõudeid; kemikaalide kasutamisel järgib keskkonnaohutuse ja kasutusnõudeid, arvestades ohutuskaardil olevat teavet; kogub kemikaalide kasutamisel tekkivad jäägid töökojas ettenähtud kohta; teavitab esimesel võimalusel lekkest/õnnetusest kaastöötajaid ja vahetat juhti;
3. kasutab remondimaterjale ja varuosasid säästlikult, arvestades taaskasutuse võimalusi; utiliseerib jäägid vastavalt kehtivale seadusandlusele;
4. hangib, kasutab ja säilitab tööalast infot vastavalt sisekorraeeskirjale, kasutades erinevaid andmebaase;
5. leiab andmebaasist ning kasutab tööks vajalikke koostejooniseid, skeeme ja tehnoloogilisi juhendeid, tunneb joonistel kasutatavad leppemärke ja sümboleid;
6. koostab sõiduki ülevaatusakti vastavalt ettevõttes kehtestatud standardile ning teeb sõidukist ja selle vigastustest ülevaatlilikud fotod;
7. kontrollib ja hindab eelneva tööetapi tulemuse vastavust remondijuhise nõuetele, puuduste ilmnmisel pöörduv otsese juhi poole või suunab töö tagasi eelmisesse etappi; enda teostatud tööetapi lõpetamisel kontrollib töö vastavust remondijuhise nõuetele, vajaduse korral kõrvaldab ilmnenud puudused;
8. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja erialast sõnavara vähemalt ühes võõrkeeles tasemel B1 (vt lisa 1);
9. kasutab oma töös arvutit vastavalt DigComp enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele (vt lisa 2).

Teadmised:

- 1) mootorsõiduki/masina ja selle lisaseadmete ehituse alused;
- 2) tehniliste mõõtmiste alused;
- 3) mehaanika, masinaehituse ja materjalide tundmise põhialused;
- 4) elektrotehnika alused;
- 5) tööriistad, nende kasutamine;
- 6) töö- ja keskkonnaohutusnõuded;
- 7) töötervishoiu nõuded;
- 8) tuleohutusnõuded;
- 9) jäätmekäitluse nõuded;
- 10) suhtlemise alused.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-14052021-01/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Margus Raud, Benefit AS Mairo Neem, Unelmauto AS Peeter N. Sarevet, Benefit AS Aivo Kossal, A.K. Autoteenindus OÜ Margus Treial, Dataliner OÜ Andrus Simberg, Autokutseõppe Liit MTÜ Anu Tuuksam, SA Innove
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	17
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	14.05.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	19.10.2021
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7213 Lehtmetallitöölised
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	

Inglise keeles	Car panel complector, level 4
Soome keeles	Autopeltiseppä
Vene keeles	Автожестящик
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 DigiComp enesehindamise skaala	